

Wojciech Kalinowski

Nowe Miasto w Pradze - główne dzieło urbanistyczne Karola IV

Ochrona Zabytków 32/2 (125), 156

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

torskiego przy realizacji planów i projektów.

8. Zebrani stwierdzili znaczną dysproporcję między rozwojem metod programowania i projektowania prac rewaloryzacyjnych a możliwościami ich realizacji, które są wysoce niezadowalające.

9. Nieosiągnięcie efektywności społecznej i ekonomicznej działań rewaloryzacyjnych spowodowane jest głównie:

— brakiem wyspecjalizowanych służb inwestorskich przygotowanych do prowadzenia całokształtu prac rewaloryzacyjnych,

— bardzo poważnym niedoborem mocy przerobowych przedsiębiorstw wyspecjalizowanych w tego rodzaju pracach,

— niedoborem tradycyjnych materiałów budowlanych,

— całkowitym brakiem środków i mocy przerobowych na inwestycje zastępcze dla funkcji wyprowadzanych z rewaloryzowanych zespołów

— zbyt małą ilością izb i lokali zastępczych czasowych (na okres robót) i stałych,

— traktowaniem robót rewaloryzacyjnych, w hasłach jako ważnych, a w rzeczywistości rugorzących bądź wręcz marginalnych.

Działania zmierzające do poprawy tego stanu muszą przełamać wszystkie wymienione bariery.

10. Podstawowym doraźnym celem jest powstrzymanie procesu degradacji przestrzennej i społecznej zasobów starej zabudowy mieszkaniowej. W tym celu należy rozwijać i podnosić skuteczność działania przedsiębiorstw zajmujących się obsługą, konserwacją i remontami zabudowy, infrastruktury technicznej, urządzeń terenowych i zieleni na obszarach miejskich o szczególnych wartościach kulturowych. Przedsiębiorstwa te winny zapewnić właściwy stan techniczny, użytkowy i kompozycyjno-estetyczny objętych ochroną zespołów zabudowy.

11. Wobec ograniczonych możliwości kompleksowych działań w zakresie rewaloryzacji, którą w pierwszej kolejności winno się objąć zespoły najcenniejsze, widzi się konieczność podjęcia zorganizowanych działań porządkowych zmierzających do powstrzymania degradacji i zachowania kulturowo wartościowej substancji mieszkaniowej. Wszelkie działania podnoszące ład przestrzenny nie mogą naruszać tych wartości.

12. Konferencja uważa za potrzebne przeprowadzenie rewaloryzacji, tytułem eksperymentu, jednego z ośrodków staromiejskich, dla którego opracowano studium modelowe. Odpowiednim obiektem na poligon doświadczalny jest Grudziądz.

Dorobek metodologiczny przedstawiony na konferencji wymaga upowszechnienia w środowisku urbanistycznym i konserwatorskim.

Można to osiągnąć przez:

— publikowanie wzorowo wykonanych opracowań studialnych i projektowych,

— rozbudowanie w programie studiów na wydziale architektury tematyki rewaloryzacji zespołów starej zabudowy mieszkaniowej,

— utworzenie specjalistycznych studiów podyplomowych,

— poszukiwanie innych form szkolenia kadry projektowej i konserwatorskiej,

— szeroką prezentację osiągnięć w środowisku zawodowym,

— popularyzację problematyki konserwatorskiej w szerokich kręgach społeczeństwa, — dalsze rozwijanie prac dokumentacyjnych Ośrodka Dokumentacji Zabytków.

Janusz Kubiak

NOWE MIASTO W PRADZE — GŁÓWNE DZIEŁO URBANISTYCZNE KAROLA IV

Pod takim tytułem odbyło się w dniu 5 grudnia 1978 r. kolokwium w Pradze, zorganizowane przez Czechosłowacki Komitet Narodowy ICOMOS przy współudziale Biura Głównego Architekta m. Pragi i Urzędu Ochrony Zabytków i Przyrody. Oprócz licznych naukowców i architektów czeskich w spotkaniu udział wzięli: arch. Jean Sonnier — przedstawiciel Prezydium ICOMOS, prof. Hans Nadler i prof. Bernhard Klemm z Drezna, prof. Hans Mrusek z Halle/S., prof. arch. Wojciech Kalinowski i doc. dr Teresa Zarębska z Warszawy.

Organizatorzy kolokwium przedstawili następujące referaty:

Antoni Otradovec (przewodniczący Komisji Ochrony Zabytków Rady Miejskiej m. Pragi), *Znaczenie dzieła urbanistycznego Karola IV z punktu widzenia rozwoju socjalistycznego miasta Pragi;*

Dobrosław Libal (Państwowy Instytut Restauracji Miast i Zabytków w Pradze), *Wartości urbanistyczne i architektoniczne Nowego Miasta w Pradze;*

Blahomir Borovička (Główny Architekt Miasta Pragi), *Nowe Miasto w Pradze i jego miejsce w planie ogólnym;*

Emanuel Hruška (przewodniczący Czechosłowackiego Komitetu Narodowego ICOMOS), *Proces rewaloryzacji Nowego Miasta w Pradze.*

W sali obrad zorganizowana została wystawa planów przebudowy zachodniej części Nowego Miasta (od pl. Wacława do rz. Wełtawy), gdzie ma być zlokalizowany wielki nowoczesny Pałac Kultury.

Wojciech Kalinowski

OGÓLNOPOLSKI KOMITET ODNOWY ZABYTKÓW KRAKOWA

W dniu 18 grudnia 1978 r. w Sali Senatorskiej na Wawelu odbyło się inauguracyjne posiedzenie Ogólnopolskiego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, powołanego przez Okręgowy Komitet Frontu Jedności Narodu. Przewodniczącym Komitetu został prof. Henryk Jabłoński — przewodniczący Rady Państwa PRL.

W trakcie posiedzenia określono zadania Komitetu i jego czterech komisji (organizacyjnej, programowej, wykonawstwa oraz propagandy i inicjatyw społecznych). Zadaniem Komitetu są m. in.: propagowanie w społeczeństwie idei odnowy i konserwacji zespołów zabytkowych Krakowa, inspirowanie i koordynowanie inicjatyw społecznych na rzecz ochrony zabytków, przede wszystkim przez gromadzenie środków finansowych i materialnych oraz organizowanie czynów społecznych.

Przedstawiono dotychczasowe wyniki rewaloryzacji Krakowa, plan działania w 1979 r. i dokonano podziału środków zgromadzonych dotychczas dzięki darom

społecznym. Uchwalono także tekst apelu, który przytaczamy w całości:

DO WSZYSTKICH POLAKÓW
DO MIESZKAŃCÓW KRAKOWA
DO WSZYSTKICH, KTÓRYM DROGIE
I BLISKIE JEST DZIEDZICTWO
KULTURY I TRADYCJI

Powołany przez Ogólnopolski Komitet Frontu Jedności Narodu Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa zwraca się do Was o wsparcie dzieła chlubnego i doniosłego. Kierujemy do wszystkich Polaków gorące wezwanie o uczestnictwo w ratowaniu bezcennych skarbów naszej narodowej kultury.

Kraków jest własnością całej Polski, wszystkich pokoleń Polaków. Dzieje tego miasta pisane były rozumem i pracą naszych ojców, a jego obecność w kulturze świata była wyrazem wiedzy i zdolności naszego narodu. Z imieniem tego miasta wiążą się nasze najszlachetniejsze uczucia. Program odnowy Krakowa na wielką skalę powstał w latach władzy ludowej. Na po-

trzebie podjęcia wzmoczonego wysiłku wskazała Uchwała Biura Politycznego KCPZPR z lipca 1974 r. Ten właśnie dokument stworzył podstawy dla rozwoju akcji odnowy krakowskich zabytków. Realizację tego programu trzeba dziś wesprzeć szerokim, społecznym działaniem. Przywrócenie świetności Krakowowi jest naszym doniosłym patriotycznym zadaniem, powinnością wobec naszych poprzedników i jednocześnie obowiązkiem wobec tych, którzy przyjdą po nas.

Nikogo z nas nie powinno braknąć w powstającym przymierzu polskich serc i rąk. Odnowa Krakowa winna dokonywać się przy współudziale wszystkich Polaków. Troska o zachowanie bezcennych świadectw tradycji narodowej to wyraz szacunku dla naszego rodowodu, niezbędny składnik prawdziwego patriotyzmu.

SPÓŁCZNY KOMITET ODNOWY
ZABYTKÓW KRAKOWA

Kraków, Wawel, 18 grudnia 1978 r.